

ANNE T.

CHAMTIVOST

BEZ HRANIC

Burzovní makléřka vypovídá

ifp publishing

Anne T. píše pod pseudonymem. Její jméno a jména jejích zaměstnavatelů jsou vydavateli známa. Z důvodu ochrany práv některých aktérů bylo znění skutečných jmen, popisů osob a míst pozměněno. Všechny události, scény a rozhovory, popsané v této knize, se stejně nebo velmi podobně odehrály.

Obsah

TEČE KREV	12
VŠECHNO JE JEN HRA	28
NÁRAZ DO ZDI	38
DRAVCI FINANČNÍHO SVĚTA	49
ZLATÁ NIT	63
ROZSUDKY SMRTI	76
CHTĚLA JSEM BÝT DRAVCEM	85
KREATIVNÍ KONSTRUKCE	94
LEPŠÍ NEŽ SEX	102
KAPITÁLOVÉ GARANCE	110
NEBOŤ NEVĚDÍ, CO ČINÍ	124
VÁLKA A RADOVÁNKY	134
NEEXISTUJÍ OBĚDY ZADARMO	145
MODEL DAŇOVÝCH ÚSPOR	165
HŘBITOVY KOLEM BURZY	175
S CÍRKEVNÍM POŽEHNÁNÍM	182
NEHCI UŽ NIC VÍC	190
DUCHOVÉ, KTERÉ JSEM VYVOLALA	198

Anne T.

Chamtivost bez hranic

Vydalo nakladatelství IFP Publishing & Engineering s.r.o. v roce 2010

Copyright © 2009 Ullstein Buchverlage GmbH.

Z německého originálu Die Gier War Grenzenlos vydaného nakladatelstvím Econ, součástí Ullstein Buchverlage GmbH, 2008

přeložil 2009 © Ing. Pavel Filka.

Cover design: IFP Publishing s použitím obrazu © shutterstock.

© Všechna práva vyhrazena.

ISBN 978-80-87383-01-8

Prolog

Je patnáctého září roku 2008. Toho pondělního rána byla nálada v burzovní hale napjatá a agresivní. Obchodování ještě nezačalo, ale burzovní makléři již měli propocené fleky v podpaždí. Ve vzduchu se vznášel přízrak paniky. V noci se zhroutila banka LEHMAN a s ní i sny obchodníků s deriváty o milionových bonifikacích. Nevyčerpatelný zlatý důl hrozil vyschnutím.

Prodali jsme finanční instrumenty za miliardy, a tak jsme si hloupě a prostoduše přivydělali na nic netušících soukromých vkladatelích. Už je to pryč. Probouzíme se ze snu. A může za to tahle proklatá americká investiční banka. Ale je to ještě horší: velcí korporátní klienti nás proklejí. Najednou budeme jako malomocní. Vzdušný zámek z dolarů se zhroutil.

Sedm let jsem byla brokerem a obchodovala jsem se složitými strukturovanými finančními produkty, s exotickými deriváty, a ovšem i s nejhorším typem certifikátů* – s dlužními úpisy na majitele. Těsně před velkým krachem jsem obchodování s deriváty zanechala, celé to najednou začalo zavánět. Investiční bankéři jsou totiž samolibí náfukové, jejichž láska k penězům převyšuje všechno ostatní. Klidně prodají i sami sebe. Peníze, co nejvíc peněz, to je jejich motto. V tomhle se německá a ani žádná jiná scéna investičního bankovníctví neliší od té americké, stejně jako byl Patrick Bateman z amerického filmu American Psycho typem psychopata, který se může vyskytnout kdekoliv.

---

* Vysvětlení pojmů naleznete v poznámkách na konci knihy podle abecedy.

Na riziku nám nezáleželo, nešlo totiž o naše osobní riziko. Pokud nějaká babička za rohem dostala z našich obchodů třesavku, bylo nám to fuk, jen když k nám stále tekly milionové odměny za naše fiktivní zisky. Všichni to přece byli svéprávní občané a mohli se svobodně rozhodovat.

Aby člověk vydržel pracovat jako investiční bankéř, musí se vyznačovat vysokým stupněm nadhodnocení sebe sama a hlavně neobyčejnou chamtivostí. Během času jsem poznala, že velké peníze vyvolávají závislost. Jinak nelze vysvětlit, proč se lidé úplně změní, a co všechno jsou ochotni udělat, aby dostali co nejvíc. To je ale nenasytí, jen jsou sami stále hladovější.

V investičním bankovníctví funguje vydělávání peněz obzvlášť jednoduše. Nejsou tam vidět žádné špinavé peníze, pokud je vidět nechcete. Nejedná se ani o africké krvavé diamanty, ani o indické děti, které si sedřely prsty do krve při tkaní koberce z vašeho obýváku.

Cena za to všechno je v něčem jiném.

Ano, máte pravdu, i já jsem byla chamtivá a vydělala jsem spoustu peněz. Jsem vlastně pořád trochu zklamaná z toho, že moje chamtivost nebyla dostatečně velká na to, abych u toho vydržela. Mohla jsem pak jít brzy do důchodu a ve Středozemním moři se houpat na jachtě.

Místo toho chci jasně ukázat, jací nadměrně cyničtí, arogantní a sebe značně přeceňující lidé spravují naše finance, a z čeho pochází jejich bohatství. Z čeho? Odpověď je jednoduchá: zdrojem jsou ti docela obyčejní vkladatelé. Lidé, kteří žijí okolo vás.

I německé banky, vedle všech ostatních, vydělaly stovky milionů Eur, neřku-li miliard, na obchodech se složitými strukturovanými produkty. To nejsou skutečné peníze, ale matematické vzorce a výpočetní programy typu Monte Carlo, normálním vkladatelům nepochopitelné. Z mnoha bankéřů se tak stali milionáři. Ale to by jim nemělo projít. Každý, kdo přišel o peníze, a také každý, kdo nese odpovědnost za naše zákony a za finanční

instituce by měl vědět, jak to uvnitř bank chodí a o jaké lidi se tam jedná.

Úvěrové riziko banky vydávající úpisy a certifikáty nese investor. Kdo to je vlastně ten „investor?“ Lampárna na nádraží? Nikoliv. Je to normální obyčejný klient, který na radu svého „osobního bankéře“ ty výnosné certifikáty zakoupil. A tudíž to byl také on, kdo udělal tu chybu, a koupil i certifikáty investiční banky jako byla Lehman Brothers, která, obrazně řečeno, spekulovala s jeho penězi v Las Vegas. Útěchou obyčejnému klientovi může být, že se tím dostal do té nejlepší společnosti. Ani ratingové agentury, ani „osobní bankéři“ nebyli chytřejší.

Ale zpátky ke dni, kdy Lehman zkrachoval. Byla jsem právě navštívit své bývalé spolupracovníky v obchodní hale burzy. Philipp, Hartmut a Martin tam stále ještě pracovali. Věděla jsem, že má k něčemu důležitému dojít. I když jsem už mezi brokery nepatřila, nenechaly a nenechávají mě ty události chladnou. Jednou náruživý člověk je náruživý pořád.

Už začátkem září bylo zřejmé, že se americká investiční banka přehltila rizikovými hypotékami na nekvalitní nemovitosti. Koncem týdne se ještě americká vláda, centrální banka a i ostatní investiční banky snažily Lehmana zachránit a zabránit tak vlně tsunami, která by ohrozila světové finanční trhy. Každý věřil na záchranu v poslední minutě. Jako ve filmu. Ještě v pátek nikdo z burzovních obchodníků nechtěl věřit tomu, že by někdo nechal tuhle banku padnout. Všichni si mysleli: „*Too big to fail*“. Příliš velká na to, aby padla. Každý chtěl věřit, že Američané nebudou riskovat zmatek na globálních finančních trzích. To by nás totiž všechny porazilo. Prostě nemyslitelné.

Ale všechno bylo jinak. Americká centrální banka FED věřila na samočisticí efekt trhu, a za záchranou brzdu nezatáhla, a banku nepodržela. Chtěla americká vláda vytvořit exemplární případ?

Najednou jeden z burzovních obchodníků vykřikl do ticha před zahájením obchodování: „Do hajzlu! Amíci nechali Lehmana *vybouchnout!*“

Po prvním šoku se začala šířit mezi obchodníky panika, jako by se všichni nacházeli na Titaniku. Nebylo úniku. Krach, který hrozil smést všechny a všechno, se kýval nad jejich hlavami jako Damoklův meč.

„Máte někdo nějaký důkaz? Jak si stojí akcie? Jak jsme vlastně na tom? Má už někdo *čísla*? Kolik Lehmanových hypoték je v našich knihách?“ slyšela jsem jednoho rozrušeného obchodníka. Otázkou bylo, zda z toho naše vlastní banka vyjde jen s odřeným hřbetem. A nebo to bude horší? Každý myslel na svoje rizika, která na sebe lehkomyšlně nechal přejít. Jak dobře jsem to všechno znala. Moje nervy na tom byly stejně.

Bude člověk muset odepsat milióny?

„Co se to vlastně přihodilo?“ vykřikoval nějaký zelenáč, který vůbec nepostřehнул, jak se tím shazuje. Nevědět, co toho dne od začátku obchodování hýbe trhem, znamenalo vyřadit se z kruhu obchodníků.

„Rizika z amerického trhu s hypotékami. Úvěry k sešrotování.“

„A jak jsou hodnoceny?“

„Všechno to jsou špatné úvěry. Jasně, ještě před chvílí byly některé na špici. Prvotřídní kvalita. Skoro.“

„Proč jsme se tedy už dávno proti Lehmanovi nezajistili hedžovými obchody?“

Obličej obchodníků připomínaly obrovské otazníky. Takhle show mi připadala povědomá, jako bych ji už jednou zažila. 2001. 2003. Replay.

„Přece jsme ale všichni věděli, že ta americká hypoteční bublina musí jednou prasknout. Amíci žijí na dluh, levné peníze, a je jedno, jestli domy, auta nebo kreditní karty. Kdyby aspoň investovali. Ale to ne, žili na dluh, jako největší blbečkové.“ Najednou měl Pascal, můj bývalý kolega, svůj vlastní názor.

„Přece najednou nevěříme na to, že by v našem vlastním účetnictví mohlo něco vybuchnout, když je pořád pípa otevřená.“

Ale když se ozval Hartmut, skoro jsem nevěřila vlastním uším: „Ty vole, celá tahle naše branže lepší dohromady strukturované finanční produkty jako nějaké domácí kutilové. Problémy se přeskupí, jinak zabalí a ocení. Jenže ony se vynoří někde úplně jinde! Tohle přece nemohlo fungovat pořád!“

„Co to slyším, blesko mi hlavou. „Není to ta sebekritika, která mi tady léta chyběla?“ A on pokračuje: „Celý ten zmatek vynášel pěkné balíky. Celá tahle branže se za poslední léta v penězích jen *brodila*. Všichni na tom vydělávali.“

Kolik nemovitostí asi mému bývalému kolegovi mezitím přibylo?

Ostatní se tvářili dotčeně. A vyděšeně. Dřívější úšklebky a lehkovážné poznámky byly rázem pryč. Každý dostal strach. Tohle daleko překročilo prasknutí bubliny s New Economy. Připomínalo to známou scénu, kdy motýl vyvolá tornádo mávnutím křídel.

Ale když dokázal Lehman svým krachem vyvolat tak vysoké vlny, a tak to právě vypadalo, jak dopadne naše štedrá pípa, náš penězovod? A jak my, investiční bankéři?

Kolegové z oddělení prodeje, v kterém jsem pracovala až do svého přechodu jinam, měli ale další problémy. Doporučili naše složité strukturované finanční produkty a deriváty, nyní bezcenné, korporativním klientům.

„Do hajzlu. Které zákazníky to potrefilo? Někteří přece jednali o Lehmanových produktech. Kteří to byli? Vyhledej to hned,“ křičel Martin.

Jestli bohatí firemní klienti utrpí ztráty vinou produktů obsahujících Lehmanovy papíry, můžeme na business s nimi zapomenout na léta. Kde ale vezmeme peníze, když tyhle kontrakty zamrznou? Určitě se budou na tyhle strukturované produkty dívat s nedůvěrou. Teď už každému začalo docházet, že s Lehma-

nem končí naše tučná léta strukturovaných produktů a složitých derivátů.

A další otrěsná informace na sebe nenechala dlouho čekat: „S těmihle produkty se přece taky obchodovalo na německém trhu s certifikáty!“ Akutně nám hrozí ztráta důvěry a totální poškození pověsti. Německý trh s certifikáty byl po léta dojnou krávou, kterou jsme právě my důkladně dojili. Bylo vystaveno množství certifikátů. Jen německí vkladatelé jich nakoupili za 125 miliard euro. Německé banky na tom odhadem vydělaly přes sedm miliard eur. A vůbec ne mimořádně vysoké procento čistého výnosu. Přímo z portfolií vkladatelů do kapes bankéřů!

Ale teď to vypadalo, že penězovod vysychá. A to jen proto, že brokeři od Lehmana nebyli schopni ovládat rizika ze špatných úvěrů, nebo je aspoň rychle prodat někomu jinému.

„Tohle drobné vkladatele zničí,“ řekla jsem Martinovi.

„Můžou si za to sami, když ten hnůj kupovali,“ odpověděl mi. „Mohli přeci zůstat u svých vkladních knížek!“

„A co jejich renty, úspory, zajištění na stáří? Všechno je pryč.“

„To jsou ale jen drobky proti tomu, o co teď tady jde,“ odpověděl a ani mu to nepřipadlo cynické.

Byl Martin dříve taky takový? Nejspíš ano. To já jsem se změnila. A měl pravdu. Lidi si za to mohli sami, když se honili za co nejvyššími úroky a nestarali se o rizika s tím spojená. Kdo si nechá úspory na vkladní knížce, když mu jinde nabízejí úrok o dvě nebo tři procenta vyšší?

V tom je totiž ten zakopaný pes. Každý strukturovaný finanční produkt v sobě nese riziko. To je skutečnost tak jasná, jako že Coca-Cola obsahuje kofein, nebo že whisky má nejméně 40% alkoholu. Neznám žádného investičního bankéře, který by ve svém vlastním osobním portfoliu měl nějaké certifikáty, čili strukturované produkty a půjčky. To platí i o mně. Ale těm posledním v řadě tohoto neřízeného finančního systému, investič-

ním poradcům a osobním bankéřům drobných vkladatelů, tak těm to nikdy nepřišlo na mysl.

A Zlo se začalo probouzet.